

Læresamling 1916 – 1977

Samlingen og ideen er tilegnet

Martin Jørgensen

Ramme 1

Ark 1

Forside = en prøve på franco-tegn.

Straks efter 1841 i England kaldte man sin hobby for "Timbromani", og samlerne blev altså "Timbromaner" eller "Timbromanister".

Det senere navn "Philatelist" er opstået af det græske "Filos Atelena", der oversættes ved "ven af det der frigør".

Man samlede altså alt, hvad der har med frimærker at gøre = franco-tegn og ikke alene postfrimærker.

Læresamlingens Ide

Ramme 1

Ark 2

med prøver på følgende studier:

- 1) papir
- 2) gummi
- 3) vandmærke
- 4) takker
- 5) tryk
- 6) centrering
- 7) margin
- 8) overtryk
- 9) falcifical
- 10) stempel

Læresamlingens størrelse

Det blev efterhånden til 160 dobbelte ark, hvoraf de 100 er affotograferet til denne serie.

Engelsk tekst

Ramme 1

Ark 3

Man forudså, at denne ret betydningsfulde læresamling skulle være til tjeneste for Unionen både udenlands og indenlands og skulle oversættes til 3 sprog.

Her er det første ark af den engelske udgave, der blev vist på F.I.P. Kongressen i København i 1951, hvor en sekretær fra den franske Ambassade oversatte foredraget til fransk.

Ad 1 En firestribe af 16 skilling 1864 skilling 1864 + 1 stk 8 skilling på brev er en passende indledning til at minde om:

at man ikke må vaske eller skære i gode breve.

Ad 3 4-blok Postfærge nr. 3 havde tabt 3-400 kr. i samlet værdi, hvis blokken var revet fra hinanden.

Fra "franco-tegnenes tidsaldre"

Ramme 1

Ark 4

Som tidligere nævnt samlede man fra starten i 1841 på alle mærker, der frigjorde, det vil sige, alle mærker med værdiangivelse, som man kunne købe noget for f.eks.:

Ad	1	Lotteriafgift
Ad	3	Hundetegn
Ad	4	Bypost
Ad	5-6	Veksel-stempel
Ad	7-8-9	Kongen kunne ikke skrive bevillinger eller andet ud uden at få en skilling eller fem for det. Administration af enhver art fra man blev født og til man døde på fattighuset, blev belønnet med andre skillinger o.s.v.

Det blev hurtigt til en sådan oversvømmelse af francotegn, at samlerne måtte specialisere sig, og efterhånden som der kom flere "postmærker" fra flere og flere lande, blev vi til rigtige filatelister og samlede

"postmærker"

Franco-tegn fortsat

Ramme 1

Ark 5

Helsagernes saga er en trist historie og et typisk eksempel på vandalisme.

Vore forældre klippede på livet løs for at få francotegnene fra helsagerne.

Men du klipper ikke mere, vel?

Præ-filateli eller Før-filateli

Ramme 1

Ark 6

Jeg vil gerne slå et slag for, disse gamle breve uden frimærker bliver opbevaret.

Der er også en stigende interesse herfor og dermed altså en vis værdi.

Disse 6 breve er alle tjenestebreve og vil passe glimrende i en udvidet samling af danske tjenestemærker – eller i en stempelsamling.

(parentes af forfatteren: Dette forslag blev skrevet første gang for ca. 50 år siden).

Papir-studier

Ramme 2

Ark 1

Her begynder vi så med den egentlige gennemgang af:

Hvad består et frimærke af?

Hvis man vil sætte penge i sine mærker, vil det have væsentlig værdi, at man kan se – eller at andre kan bedømme for dig – om det er ægte papir eller tryk o.s.v. Masser af ældre mærker er forfalskede og bliver det stadig.

Ark 1 er pyntet med 2 fireblokke: Danmark nr. 4 og nr. 7 for at vise det gamle papir.

Papir-studier fortsat

Ramme 2

Ark 2

- Ad 1 Avis fra 1828 viser et typisk "bøttepapir", hvor hvert ark papir er støbt for sig.
- Ad 2 For at vanskeliggøre forfalskning af papiret er der støbt silkestråde i papirmassen.
Bayern lodret – Schweiz vandret silke.
- Ad 3 Thurn og Taxis 1852-58 er alle på farvet papir.
- Ad 4 England nr. 3. Den blå tone er ikke tilsigtet, men opstået kemisk ved reduktion af farvekomponenterne. Efter 1857 ikke flere blå.
- Ad 5 De 3 typer Danmark nr. 7.
- Ad 6 "Granité" papir med rester af blå og røde silkestråde.
- Ad 8 Sikret med halmstrå – Hannover.
- Ad 9 Schweiz 1947 – moderne granité.
- Ad 13 Spansk Vestindien, mange – alt for mange – interessante papirer.
Samme som Spaniens.
- Ad 14 Schweiz "Wischton" D fra 1934.

Papir-studier fortsat

Ramme 2

Ark 3

- Ad 1 Engelsk = laid paper, på fransk papier vergè hvori striberne er støbt på samme måde som vandmærker.
- Ad 2 Letland, nødudgave på linieret skrivepapir.
- Ad 4 Nordtysk postdistrikt 1869, silkepapir, gennemsommeligt.
- Ad 8 Mexico 1890: Wove paper, er altid maskinpapir.
- Ad 9 Polen 1922: pelure papir = semitransparent.
- Ad 10 Satineret papir.
- Ad 13 USA 1868 = waffelslået.
- Ad 14 Belgien = postcheck papir.
- Ad 15 Bayern 1916: Forskellen mellem det almindelige og cellestofpapir.
- Ad 16 Rumænien, Polen = kartonpapir.
- Ad 17 Tysk Østrig = card board, papagtig.
- Ad 18 Ægypten, Kirkestaten, Østrig – alle med kridtstrøget papir.

Jeg gentager, at hele denne side viser de forskellige postvæseners forsøg på at vanskeliggøre forfalskning af mærkerne.

Papir-studier fortsat

Ramme 2

Ark 4

Ad 2 De ældste og ældre papirer blev fremstillet uden iblanding af træmasse. Det er derfor muligt at "fange" falsifikater, der er trykt på forkerte papirsorter.

Træindholdet i papir påvises ved farvning af Floroglucin tilsat saltsyre på følgende måde:

Læg mærket med bagsiden opad. Påfør en tak eller to en dråbe Floroglucin, tryk af med rent trækpapir og påfør meget forsigtigt med en spids ting en ganske lille dråbe koncentreret saltsyre.

Man vil se, at træmassen i papiret bliver mere og mere carminrød – alt efter mængden af træ.

1) Trykt på ufærdige Bolsjevik banknoter.
Trykt på tyske Ober-Ost penge.

4-5) Cigaretpapir og cigaretpergament.

6) Frimærker er periodevis under krige eller revolutioner blevet brugt som skillemønt.

7) Letland trykt på gamle generalstabskort.

9) Man farvede papirmassen i "Hollænderen".

11-12) Frankrig, Schweiz, Tyskland, Østrig og Tyrkiet og m.fl. Dårligt papir under første verdenskrig.

Tildeles genbrugspapir, såkaldt "Grande consommation", forkortet G.C.

Papir-studier fortsat

Ramme 2

Ark 5

Dette er ikke mindre end et unikum fra Sveriges båndmærker.

Efterår 1927, da jeg var formand i Helsingør, kom frimærkehandler Tromholt i kontakt med et af vore svenske medlemmer. Han kendte en, der tømte papirkurvene på Helsingborg Postkontor. Det blev ikke til de forventede frimærker, så vi sagde "abonnementet" op igen, men i den sidste sæk lå der nogle meter af de 3 originale båndmærkepapir, som er vist på denne side.

Det er antagelig restruller fra frimærkefabrikationen eller simpelthen rest beholdningen af det gamle "O-papir", da ser jo sikkert har været endda noget lager, når man ville gøre sig den ulejlighed at bruge dem som regnskabspapir rundt om på posthusene.

Der er masser af tal fra regnemaskiner på bagsiden, men der er store bare pletter, hvor man teoretisk kan tænke sig, at man havde fået noget af det samme papir til USA og havde lavet "Oscarer" med meget sjældne vandmærker?

Ad 1 betegnelser fra 1927 = nul paper

Ad 2 betegnelser uden vm. Z nul med vm. Z

Ad 3 Betegnelser bølge uden vm. A.Y. Med vm. AYZ

Jeg er allerede for over 20 år siden budt 1.000 kroner pr. stk.

Papir-studier fortsat

Ramme 2

Ark 6

Når jeg sidder og bladrer i mine mange samlinger og ser, hvilke rige skatte og hvilke rige oplevelser, der er blevet mig forundt, som når jeg har været med til at åbne for de mange gamle støvede arkiver -

så synes jeg også, at jeg på en måde er forpligtet til at lade de indhøstede erfaringer på videre.

Som nu side 12 her, hvor eneste brev taler filateli og posthistorie.

Hvordan vil du opbevare disse skrøbelige gamle konvolutter, der allerede er 130-135 år gamle?

Jeg håber ikke, at det har kostet dig så mange 1.000 kroner, som jeg er kommet af med ved at bruge de i tidens løb garanteret "syrefri" cellofanposer. Og hvem garanterer fremefter?

Man kan ikke tænke sig en bedre opbevaring en at sætte sagerne op én gang for alle – med de tynde hængsler på et solidt undermærke. Så flytter man blot undermærket uden at ødelægge noget.

Fotohjørnerne støtter også både på synet og på styrken.

Ad 4 En lille sjov detalje: der står "Hamburg"

Tryk varianter 1

Ramme 3

Ark 1

Stærkt nedskåret udvalg af samlingen omkring tryk, essay og nytryk.

Posthistorie:

En af de interessante og ret sjældne kuverter, som Ferslev/Thiele har trykt med copyright, og som indeholder uddrag af postforordningerne.

Personalhistorie:

Afsender etatsråd, professor Japetus Steenstrup, Universitets zoologiske Museum.

Filateli:

15. maj 1875. Parstykke af første tryk af Danmarks "tofarvede".

Mærket til venstre er normal ramme, medens det til højre har omvendt ramme og altså er den gode variant NR. 18.

Kuverten indeholder altså både posthistorie, personalhistorie foruden en masse filateli, så enhver kan se, at det havde været en katastrofe, hvis en eller anden torsk havde splittet den ad.

Tryk studier 2

Ramme 3

Ark 2

De forskellige trykarter kan groft opdeles i:

håndtryk
fladtryk = stentryk
højtryk = bogtryk
dybtryk = kobbertryk
offsettryk
foruden nyere fotomekanik

- Ad 1 Håndtryk fra Moldau 1862, ikke nået til udgave.
Finland nr. 1 og 2 trykt tète beche.
- Ad 2 Fladtryk fra Hamburg – stentryk og fra Polen litografi.
- Ad 2c Bayern – lysstentryk = manier de lavis.
- Ad 3 Bogtryk fra Danmark.
- Ad 3c Prægebogtryk fra Island.
- Ad 4a Dybtryk = kobbertryk fra England og Belgien.
- Ad 4b Kobbertryk, fotomekanisk, Schweiz.
- Ad 4c Stålstik, Danmark.
- Ad 4d Mezzotinto, ”den sorte kunst” = manier de noir, Bayern.
- Ad 4e Rasterdybtryk = stålstik, Danmark.
- Ad 5 Offsettryk = gummitryk, Tyskland-Polen.

Tryk studier 3 – 4

Ramme 3

Ark 3-4

Essays til Danmarks klassiske mærker i uddrag

Ved "essays" af frimærker forstås trykning foretaget med en kliché efter tegning, som ikke er approberet til fremstilling af frimærker.

Ved "prøvetryk" af frimærker forstås trykning foretaget med en kliché efter en tegning, som er approberet til fremstilling af frimærker, siger Jacob Engel.

Allerede 18. oktober 1842 blev der nedsat en kommission, der skulle undersøge en postreform for Danmark i lighed med den engelske fra 1840.

Det blev en svær fødsel lige som med kommissioner i dag, man man var da færdig i marts 1848- blev forsinket af krigen og trådte altså i kraft 1.4.1851.

Det ville tage alt for megen tid at gennemgå de 2 ark stk for stk, men arkene er taget med for at vise, hvorledes læresamlingen gennem årene udvider sig selv på den måde, at hvert emne bliver til en specialsamling, som når f.eks. mine 2-farvede efterhånden er blevet til 11 fede album.

Tryk studier 5

Ramme 3

Ark 5

- Ad 1 Bosnien 1905 – farveprøvetryk og prøvestempel.
- Ad 2 Mercur's Frederik bliver stadig kaldt ”prøvetryk”, men er altså strengt taget et optryk af essay.
- Ad 2a 5 øre essay i relief skåret messing af Philip Batz 1882 sammen med d2 forskellige essays af 48 skilling.
- Ad 3 Der står med store bogstaver ”Det sjældne engelske prøvetryk” = prøvetryk af et essay. Forvirringen er total.
- Ad 4 Nord Borneo 1889. Endeligt approberet farveprøvetryk. Annulleret før salg.
- Ad 5 Tilretning. Trykkeren tilretter trykpladen før trykninger på affaldspapir. Her har Italien 1862 og Labuan 1883 været så sparsommelige, at de har trykt de originale frimærker på den anden side af tilretningen.
- Ad 6 Prøvetryk Nord Borneo med blå overtryk fra Labuan.
- Ad 7 1902 fransk prøvetryk på originalt papir med vandmærke.
- Ad 8 Privat aftryk af Ferslevs essay.
- Ad 9 Sverige 1891. Essays.
- Ad 10 Kreta 1905. Tofarvet prøvetryk af Insurgentmærkerne, nederst med omvendt midterstykke.

Tryk studier 6

Ramme 3

Ark 6

- Ad 1 Det var selvfølgelig vandalisme at skære denne side ud af Kofoed's dejlige gamle bog, men jeg synes, at den hørte hjemme i læresamlingen, for at mange kunne få lejlighed til at se den – også før den blev altfor gulnet. Når man prædiker ”bevar værdierne”, skal man også gøre opmærksom på, hvor hurtigt og hvor let albumblade gulner. Der må luftes ud, der må ikke være fugtighed og helle ikke lugt og forurening: Benzin, olie, krydderier og anden stærk påvirkning i længere tid. Det er næsten håbløst, men prøv.
- Ad 2 Bergedorf 1861, privat eftertryk af Moens.
- Ad 3 Frankrig, nytryk på kartonpapir til udstilling i Paris.
- Ad 4 Østrig, fra 1866 – 1904 blev mærkerne 1 – 47 gentagne gange genoptrykt officielt.
- Ad 5 Lübeck 1859, nytrykket er mere sjældent end originalen. Her privat makværk.
- Ad 6 1924, nytrykkene fra ”Danmarks Frimærker” 1851 – 1924 til postvæsenets 300 års jubilæum.
- Ad 7 En del af de mange officielle nytryk i 1866.
- Ad 8 Ligeledes 1886. Der er desværre klippet et parstykke af hver blok. Alle med omvendt ramme undtagen nr. 5.

Tryk studier 7

Ramme 4

Ark 1

Båndmærker: Sverige fra 10-5-1920

Ad 1 Omslag til 100 stk 5 øre

Ad 2 Omslag til 100 stk 10 øre

Båndmærkesamleriet blev omtrent fra starten en hel mani i Sverige. Der blev oprettet båndmærkeklubber, og priserne blev jobbet op. Vi blev også smittet i Helsingør-klubben, men efterhånden, som Sveriges postvæsen kørte løbsk med alt for mange udgaver, er begejstringen kølnet noget.

Ad 3 USA er 1908 først med "coil stamps", de endehæftede båndmærker.

Ad 4 Tjekkoslavakiet fra 1926.

Ad 6-7 Danske automat frimærker. Jo længere striber jo større værdi, hvilket altså betyder, at du ikke deler sådanne striber godvilligt.

Ad 8 Nederste hjørne. Danmark 1938, automat på Københavns Hovedbanegård. Bemærk det lille hul i hver andet 5-tal – lavet af automatens fremføringshjul.

Ad 9 Schweiz 1927 "sé-tenant" med de store huller i marginen til fremføring i automaten.

Ad 10 Sverige 1921. De svenske automater var en overgang helt gal på den, de klippede skævt.

Ad 11 Holland fra 1924 med synkoperede takker til de forskellige automattyper.

Tryk-studier 8

Ramme 4

Ark 2

- Ad 1 Bagside provisorier, Nicaragua mærker overtrykt 2 gange på forsiden, hvorfor 3. gang på bagsiden.
- Ad 2 Portugal 1895 med latinsk bøn på bagsiden.
- Ad 3 Østrig beskyttelsesovertryk = voksestriber.
Frankrig beskyttelsesovertryk = voksternet.
- Ad 4 Rusland pengetryk på bagsiden og kartonpapir.
- Ad 5 Sverige, båndmærke = kvantumtæller.
- Ad 6 Bolivia, privat "parisertryk" = lejligheds afstemplet.
- Ad 7 Reklame på bagsiden: 1874 New Zealand og 1891 Holland.
- Ad 9 Rusland, spejltryk.
- Ad 10 Sverige, slidte klichéer, skraverede tal.
- Ad 11 Tête bêche hvor en enkelt kliché er anbragt omvendt i arket. Frankrig og Belgien. Hvor man med forsæt har vendt et eller flere mærker omvendt, skulle det ikke hedde tête bêche, som her Schweiz og Danmark.
- Ad 12 Spanien, kontroltal på bagsiden.
- Ad 13 Rusland, manglende undertryk og omvendt do.
- Ad 14 Schweiz, metalprægetryk og Grækenland metalbogtryk.
- Ad 15 Preussen 1866 trykt på den gummierede bagside af gennemsigtigt papir.
Gummien har næsten altid beskadiget trykket.

Tryk – studier 9

Ramme 4

Ark 3

Trykvarianter

- Ad 1 Island: Delvis mangler overtryk.
- Ad 2 Omvendte overtryk på: Plebicit, Grækenland, Belgien, Ungarn, Tjekkoslaviet, Ober Schlesien og Frankrig Kolonipost.
- Ad 3 Mont-Atos med forkert "M" i hvert 4. mærke.
- Ad 4a Dobbelt overtryk: Grækenland og Portugal.
- Ad 4b 2 gange det samme overtryk: Italien.
- Ad 5 Forskudte overtryk: Dansk Vestindien, Island, Polen, Tyskland, Italien, Sverige, Tyrkiet, Ungarn og Luxembourg.
- Ad 6 Manglende overtryk: Dienstmarke Tyskland.
Manglende overtryk: 1895-96. Der så mange og så usandsynlige fejl, at det må vække uro!
- Ad 7 "Counterfeit", privat facimile tryk.
- Ad 8 "Specimen": Officielle mærker solgt til ikke postale formål, som f.eks. til frimærkehandlere.
- Ad 9 Forskudte midterstykker.
- Ad 10 Somali 1902 med omvendt midte i massevis. Jeg blev i 1926 tilbudt 3 værdier af kamelerne fra Nyassa, alle med omvendt midte, det var ligesom, der var mode i den slags. I hele ark.
- Ad 11 Costa Rica: i'et er et ettal.
- Ad 12 Der mangler J'et i "Jerusalem".

Tryk-studier 10

Ramme 4

Ark 4

Matricefejl kan bedst beskrives ved et eksempel.

Der skal fremstilles et ark af 100 frimærker, og hvert ark skal bestå af 10 x 10 blokke. Man graverer en modermolette og fælder herover 10 sekundære moderstempler, der samles i en matriceblok. Atter fælder man denne blok 10 gange og kan således sammensætte arket.

Hvis der opstod fejl i tekst eller billede i den første matriceblok, kaldte man det for "primærfejl", og senere fejl opstået under fældning af de nødvendige matriceblokke for at samle eet ark blev kaldt for "pladefejl".

Nu kalder man for nemheds skyld alle fejl der opstår under fremstilling af en trykplade – men før man begynder at trykke – for "primærfejl".

Sekundære pladefejl bliver betegnelsen for fejl, der derefter opstår, når man begynder trykningerne.

Pladefejl kan kun godkendes, når der foreligger 3 helst 4 – 5 eksempler.

Ad 1 og 7

Pladefejl, mere eller mindre indregistrerede.

Ad2

Pladefejl i flere eksemplarer af samme.

Bayern: Matricefejl - "tabte sålen".

Ad 3

Sverige 1886: Matricefejl – dobbelt symlinie.

Ad 4

Danmark helt uden hjerter, variant.

Danmark 1928 mangler 8-tal, variant.

Ad 8

Folder i papiret: Findes selvfølgelig fra alle lande.

Tryk-studier 11

Ramme 4

Ark 5

Mærkehæfter med og uden tekst.

- Ad 1 Man kan jo ikke være lige heldig hver gang, og i det tilfælde med K.K.K. 1929 syntes jeg, at dette billede var pænere end "Mohawk". Jeg havde flere hæfter af hver slags og satte altså K.K.K. Op her og skrev breve med Mohawk.
- Ad 2 Marginstykker.
- Ad 3 Kræftmærker – bogen fuld.
- Ad 4 H. C. Andersen mærker – bogen fuld.
- Ad 5 Tekst fra Belgien.
- Ad 6 Røde Kors 1C + 5 – bogen fuld.
- Ad 7 Fra 1950 anbringes billedside mod billedside.
- Ad 8 Røde Kors 5 + 3 – bogen fuld.
- Ad 9 Schweiz.
- Ad 10 Reklamevedhæng uden frimærker er vist værdiløse? Men hvem tør kaste dem bort? Det sagde vi jo også i mine unge dage om perforerede frimærker og fyrede under kakkelovnen med dem i tusindvis.
- Ad 11 Italien: Reklame i margin.

Bevar værdierne

Ramme 4

Ark 6

Det er vist snart på tide, at der igen dukker en af de filosofiske ting op.

Det er bare noget russisk og ikke engang særlig værdifuldt, og hvis du kun havde eet brev af det, var det byttet væk for længe siden.

Men samler du på Rusland og har det store udvalg her lige fra 1867 til 1872, begynder det alligevel at blive interessant.

Det er mange gange, at små ting bliver værdifulde, når de optræder samlet.

Du kan måske også huske, hvad dommeren sagde, da du sidst udstillede: "Det er nydeligt, hr. Hansen, men der mangler desværre kuverter og anden væsentlig pynt". Disse russere eller andre nationaliteter vil virke som en udvidet katalogsamling.

Apropos dommere skal jeg illustrere et af de mange trick, som vi syndige udstillere anvender for at få en masse points for "filatelistisk viden".

På brevet forinden til venstre fra 1872 står et flot gennemgangstempel. Som det fremgår af tekste – hvis man kan noget russisk – er det et af de store gennemgående persontog, og navnet ender på "VAGONI eller NY" nr. 45-46.

En eller anden dommer, som heller ikke kan russisk, kunne måske bringes til at tro, at jeg som anført vidste, det var et sjældent VAGONU-stempel.

Margin studier 1

Ramme 5

Ark 1

Pyntet forside:

Norge nr. 12 hjørneblok, uden vandmærke.

Margin studier 2

Ramme 5

Ark 2

For de utakkede mærkers vedkommende har man et udtryk som "automobilrand". Denne flotte rand omkring mærket kan særlig forekomme ved ydermærker eller hjørnemærker, hvor margin ikke er klippet af som vist her i nr.:

1. et nordramme-mærke.
2. et sydramme-mærke
3. et sydvesthjørne
4. marginvandmærket er forskudt så meget til højre, at mærke nr. 10 er uden vandmærke, og nedefter har alle mærkerne bogstavvandmærker uden kronevandmærker.
4 viser margin foroven og
7 viser samme margin forned med gennemprækningen.

Det halve ark 4 på 8 har en lærerig historie.

Vi var 2 mand, der købte et dødsbo for de 2.000 kroner, som arvingerne forlangte. Det var ubrugte mærker i hele ark, hvor imellem dette ark 4 på 8 øre med det gamle vandmærke.

Vi holdt begge stejlt på at få netop det ark, og hvor skrækkeligt det end lyder, måtte vi dele midt over.

Vi gav altså 2.000 kroner og solgte resten af partiet for 2.000 kroner, så vi havde arket gratis.

Min ven solgte sin halvdel med det samme i fireblokke, så fik hans kone en ny hat, og så havde han ikke flere 4 på øre, medens jeg reddede min halvdel til læresamlingen.

Margin studier 3

Ramme 5

Ark 3

Et frimærke består jo også af "margin" og "gummi", men når man betænker, hvor mange tusinde spørgsmål, der skal udforskes og belyses ved opbygningen af læresamlingen, kan man nok forstå, at det ikke har været mig muligt – trods mine 73 flittige år som samler – at få alting med.

Marginstudiet, der vises på 6 ark, er nogenlunde samlet sammen, men er uddybet med årstal.

Gummistudierne derimod har jeg altid haft et skummelt forhold til, og de er ærlig talt sprunget helt over.

Ad 2 Foruden at vise "jubilæumslinierne" i margintrykket, har vi i nr.:

14 og 23:	7 mm afstand
13:	Spaltet C AFA 98y
30:	Hage på E AFA 98x

Margin studier 4

Ramme 5

Ark 4

Ad 1-2 Mærker fra England med de bekendte brede yderrande har aldrig været særlige populære, men i de senere år er der opstået et specialsamleri på dette felt.

Man Skal i det hele taget være opmærksom på, efterhånden som samlernes antal stiger, og der bliver for lidt materiale at samle på, vil der blive et naturligt behov for at samle på glemt eller overset materiale.

Man kan vel kalde det, at vi vender tilbage til naturen og er stærkt på vej til at blive samlere af

franco – tegn

igen – som beskrevet i læresamlingens første kapitel.

Margin studier 5

Ramme 5

Ark 5

Ad 1-2-3 Fortsætter med danske marginer.

Ad 4a En smagsprøve på de mange kunstværker, som gennem flere år prægede frimærke-udstillingerne. Her er hvert andet mærke overtryk.

En lokal bestyrelse i en lille forening skulle have lidt penge i kassen, og vi var alle glade for den opfindsomhed, der fik den lokale frimærkeudstilling til at glide.

Men så blev det pludselig til en nationalsag "det kunne Danmark ikke være bekendt", sagde nogle folk, som jo nok allerede dengang havde langt hår i ansigtet.

Man forstår bare ikke, at det skulle være en strålende ide til K.P.K.'s jubilæum i 1937 og til selveste Danmarks Filatelist Union i 1938, når vi "menige" allerede i december 1940 blev kørt på lossepladsen.

Der kommer lidt flere billeder lidt senere.

Margin studier 6

Ramme 5

Ark 6

- Ad 1 Det såkaldte eller et af de såkaldte "elektriske øjne" - "electric eye", som fører USA mærker gennem frimærkeautomaten.
- Ad 2 Min faster arvede 2-300 skillingsbreve, som min fætter og jeg delte broderligt, skiftevis 1 til dig og 1 til mig, indtil vi kom til det brev med et parstykke 16 skilling AFA nr.6.
- "Hvem skal have dette brev", sagde faster, "jeg forstår, at der er noget særligt på færde", og da vi tøvede med svaret, tog hun sin broderesaks og slagtede både brevet og parstykket, en til hver. Men jeg vil nu hellere eje denne min smukke halvdel fra øverste højre hjørne med automobilrand, end at Emil skulle have det hele.

Margin studier

Ramme 6

Ark 1

Fortsat: Ark adskillere

Ad 2 Deutsches Reich 1888

Ad 4 Belgien

Ad 5 Tunis 1917

Ad 6 Frankrig 1899

Ad 7 Belgien 1894

Ad 8 Cochin Kina 1902

Ad 9 Nigeria 1927

Ad 10 Frankrig med variationer i nr. 29, 66, 68 og 83

Margin studier

Ramme 6

Ark 2

- Ad 1 Engelsk "koloni" papir og
Island 1939 trykt på engelsk "koloni" papir
- Ad 2 Island 1907 trykt på dansk papir
- Ad 3 Islands Alting 1000 års serien trykt i Østrig 1930
Arkstørrelse kan man se her = 120 stk
- Ad 4 Et fuldt ark Danmark nr. 315 som viser den margin, der afløste
"jubilæumsmarginen" i 1939

Vandmærke studier

Ramme 6

Ark 3

Pynteside til vandmærkerne

Ad 1 Vi har tidligere set et halv ark af 4 på 8 øre med samme forskydning af vandmærkerne, som her vises fra Island.

Arktegningen viser tydeligt, hvad der er sket ved forskydningen, hvor altså det øverste hjørne bliver uden vandmærke. De næste 8 mærker nedad får alle Kgl.Post-Frmk., men ingen kronevandmærke, og endelig bliver også det nederste venstre hjørne helt uden vandmærke.

Jeg husker, at postmesteren i Frederikssund i mine drengeår samlede på 4-blokke af sådanne hjørner forekommende udgaver og værdier, men han var nærig.

Ligesådan havde Uebelhäuser-Stahl fra Fredericia postkontor en ret betydelig samling, der begyndte med de tofarvede øremærker.

Uden at være eventyrligt sjældne skulle man nok igennem nogle 1000 ark, når posthuset fik nye forsyninger.

Vandmærke studier

Ramme 6

Ark 4

Vi ved alle sammen, at vandmærket betyder meget for adskillelse af mange udgaver, som ellers ville være umulige at holde adskilte.

Det er bare ikke rigtig noget udstillingsmateriale med mærkebillederne nedad, og jeg har derfor kun taget 3-4 ark med af en meget betydelig samling – også for at vise ”At et frimærke også består af vandmærke”.

Ad 1, 2, 3 og 4

Viser Danmarks 4 vandmærketyper: Lille krone, stor krone, ny krone og kors.

Vi ved, at man ret ofte har måttet reparere kronemønsteret i bunden af papirværket, hvorover vandmærket blev støbt i papiret. Derved er opstået noget i retning af retoucheret vandmærke som vist her nederst til højre på arket.

Men hvem gider se på vandmærker, der ikke står på hovedet?

Ad 5 Det gør de til gengæld alle sammen her i nr. 5.

Det er Island og Dansk Vestindien og en godbid fra Hannover 1851, som stod i ”Sensf” omkring 1900 til 80 DM.

Vandmærke studier

Ramme 6

Ark 5

Vandmærkerne er ikke støbt i papiret til frimærkerne for at pynte.

Frimærker er jo værdipapirer på højde med pengesedler, der også er beskyttet med vandmærker for at undgå forfalskning.

Det er faktisk meget interessant at studere de forskellige landes anstrengelser.

Vandmærke studier

Ramme 6

Ark 6

Det er en forudsætning for at kunne lave en læressamling at man råder over så mange gamle og nye kataloger som muligt: Verdenskataloger, specialkataloger og ikke mindst danske og udenlandske Unions-tidsskrifter, hvori der af og til står beskrivelser af interesse.

Da jeg skulle sætte mit vandmærke-program sammen for første gang, viste der sig imidlertid den vildeste forvirring med fortolkningen af ret vandmærker.

Ca. halvdelen viste mærket fra retsiden, hvilket vel også må være logisk, medens man på resten bedre kunne læse mønsteret på bagsiden.

Ad 1 Vi har her i nr. 1 fra Finland bagsiden opad, tilmed et med finsk specialartikel.

Ad 2 Og i nr. 2 fra Norge set forfra.

Ad 3 Sverige også forfra i de fire stillinger.

Farve studier

Ramme 7

Ark 1

Pyntesiden til farve studie:

- Ad 1 Man ser fabrikation 742: AFA 284, som postekspedienten har nummeret med et 4-tal og
- Ad 2 senere i samme bunke på den samme dag købte jeg 742 nummeret med 19, da jeg så, hvor megen forskel der var i farven.

Det viser, hvor lidt man kan stole på fabriktionsnumre.

Farve studier

Ramme 7

Ark 2

Angående farver har jeg kastet mig hovedkulds ud i et par værdifulde redegørelser på denne side, men samtidigt kan jeg fortælle ud fra personlig erfaring fra flere hundrede foredrag, at det med det "hovedkulds" er døden fra Lübeck for en foredragsholder.

Folk gider dårligt nok skelne mellem rødt og grønt, når de skal over gaden, så vi går videre med at konstatere, at farver ikke er til at stole på, tværtimod skal man være på stadig vagt over for "mærkværdige" farveforekomster.

Ad 2 Danmark nr. 48 er typisk med en hel anden blå nuancerække for hver fabrikation.

Ad 3 Nuancer til ældre mærker skyldes ofte arkivfarver.

Ad 4 Selv mere "moderne" mærker svinger.

Farve studier

Ramme 7

Ark 3

- Ad 1 Ikke 2 mennesker ser farver på nøjagtig samme måde.
Øjnenes styrke eller mangel på samme, personens højde, lysets indfaldsvinkel, om et mærke sidder på en glat eller ru overflade og m.m. Giver en forskellig bedømmelse.
internationalt har man opstillet en regel, som ingen bruger, fordi den forudsætter 2 lysgivere.
- Ad 2 Estland med flere nuancer i samme ark.
- Ad 3 Danmark: Krigsfarve på dårligt papir.
- Ad 4 20.8.1871: Ultramarin og preussisk blå på samme kuvert.
- Ad 5 Norge 1856 nr. 3 skal være lillagrå, men her har jeg selv fundet den "sjældne" grønne farve i et meget gammelt arkiv i Helsingør. Forklaringen på den forkerte farve er den samme som for Sverige nr. 1 gul til 1 million kr. og Sverige nr. 17.

En trykfarve er sammensat af forskellige komponenter, der i tidens løb indvirker kemisk på hinanden. Ydre påvirkninger som fugtighed, papirets kemi og gummiets kemi trækker i samme retning og reducerer de svagere komponenter, så farven ændrer sig.

Vi ser den grå Norge blive grøn.

Vi ser den lilla svensker blive grå, og vi ved, at grønlige farver kan blive gule, også når det er et svensk skillingsmærke til 1 million kr.

Men er liebhavere, der ønsker at købe mærker med reducerede farver, er det da kun rimeligt, at de er til salg.

Farve studier

Ramme 7

Ark 4

Da farverne på mærkerne betyder så meget – ikke mindst for værdiansættelsen – har man prøvet at hjælpe samlerne med billeder som i fig. 1 eller med tekst som i fig. 2.

Jeg har forsøgt mig:

Fig. 4: Blåligtonet – mat violet

Fig. 5: Brunligtonet – rødlilla

Fig. 6: Mat rødlilla

Sådan ser jeg det desværre.

Farve studier fortsat

Ramme 7

Ark 5

Lidt om de mange måder man prøver at forfalske farverne på:

- Ad 10 Reducering med 20% Oxalsyre, men da Oxalsyre fedter noget, bruger man også Diacarbonsyre.
- Ad 11 Oxydering med 40% Brintoverilte H₂O₂.
- Ad 15 Et minde om et sørgelig kapitel i vore frimærkehængsleres historie. Hængslet er, trods garantier i alle måder, slået igennem både gennem mærket opefter og gennem flere ark nedad gennem albummet.

Det har kostet samlerne tusindvis af kroner.

Bevar dine værdier

Ramme 7

Ark 6

Pas særligt på fugtighed og insekter.

Måske er du samletræt nogle år og gemmer samlingen på loftet eller i en mere eller mindre fugtig kælder.

Husk at se til den engang imellem.

Er der ubrugte mærker med gummi er faren særlig stor.

Ad 1 Et gammelt kinesisk arkiv med mange værdifulde mærker var næsten ædt op af insekter.

Ad 2 Danske insekter er også sultne.

Ad 3 Fugtighed.

Ad 4 Du ryger måske medens du ordner frimærker.

Ad 5 Solen bleger.

Ad 6, 7 Pas på kilovarer i vask. Især er det de forede konvolutter, der er galt med.

Ad 8, 9 og 10

For eksempel smitter Norge, USA og England af – selv i koldt vand.

Takker – studier

Ramme 8

Ark 1

Frimærker består også af takker.

Pynteside med alle tiders unikum:

2 skilling, 3 sk., 4 sk. Og 8 sk., alle takket 12½ på samme brev.

Det giver anledning til at minde om, at man ikke ligger og roder med sådanne værdier hjemme i barakken, men at man anskaffer sig en eller flere bankbokse.

Det giver også anledning til at minde dig om, at du havde mistet værdier for mindst 20.000 kroner, hvis mærkerne var blevet klippet af denne kuvert.

Liebhaveværdi er noget af dyreste, der findes.

Takker – studier

Ramme 8

Ark 2

Takning kan populært opdeles i 7 hovedgrupper:

- 1: Utakket 2: Privat takning 3: Stikning = stipling 4: Kamtakning
5: Linietakning 6: Arktakning 7: Synkoperede takker.

As 1a De fleste førsteudgaver var utakkede.

Ad 2 Danmark, Altona Ring 13 – privat takning.

Ad 3a Helgoland – liniestikning.

Ad 3b Finland – slangestukket, fejlfri.

Ad 4 Danmark, Sverige – kamtakning.

Ad 5 1870 England og Filippinerne – begge linietakning.

Ad 6 Sverige 1881, Tjeneste – arktakning.

Ad 8 Der forekommer jævnligt dobbelt-takker, hvor en båd i takkemaskinen har været knækket eller i uorden.

Takker – studier

Ramme 8

Ark 3

- Ad 1 Skønt først "stikning" og derefter "takning" har været indført på 4. år, vaneklipper "Hansen" hos dette Århus firma omhyggeligt mærkerne fra hinanden med en saks. Alle 9 mærker er fra samme firma i tiden 3. januar til 21. december 1867. Ring 5 viser flere typer
- Ad 2 Samme takningsgrad, men forskel på hullernes størrelse. Der er meget at passe på.
- Ad 3 Tak 15 x 15 contra 71/4 x 71/4.
- Ad 4 Kludetakning er almindeligvis ikke nogen særlig fordel, men i AFA 33, som i hele serien 1889 AFA nr. 27 – 33 fra Finland, gives der et tillæg på 100% for "Rufftaket".
- Ad 6 Frimærkehæfte delvis uden takker.
- Ad 7 Sætter du penge i Finland, er det også nok værd at vide, hvorledes nytrykstakkerne ser ud "D".
- Ad 8 De faconskårne mærker, som man i stort omfang ødelagde i den primitive tid før 1900, og som i mellemtiden ikke er blevet regnet med, begynder så småt at dukke op igen.
Det er selvfølgelig den store efterspørgsel efter de gamle mærker, som gør, at man bliver mere taknemmelig.

Takker – studier

Ramme 8

Ark 4

Ad 1 En lille sjov ting for mig at vise frem.

Det var her i 1904, jeg begyndte at samle frimærker, og disse 5 mærker var de første i mit album.

Det var far, der kunne se det interessante i, at Julemærket 1904 var så dårligt savstukket, at vi blev opfordret til at returnere mærkerne til Postvæsenet – hvad far ikke gjorde – for at få rigtige takker på.

Man kan i de 2 nederste mærker tydeligt se den gamle savstikning.

Ad 2 Omtalt under margin.

Ad 3a Grækenland 1911 – kam - sav – stipling.

Ad 3b Tyskland 1932, linie – sav – stipling.
Brasilien, båndtakning – vertikalt.

Ad 6 Båndtakning.

Takker – studier

Ramme 8

Ark 5

Her er rigtig noget at kigge på. Noget ret godt og det meste ikke så godt, som det ser ud til.

Forskudt og vildfarende takning er i nogle lande så dagligdags, at man får mistanke om, at man ikke regner med makulatur, men giver os revl og krat.

Ad 4a Takningsfejl, hvor jeg kun vil anbefale Syd Australien, på tværs.

Ad 4d Schermack III = privat synkopering.

Private fabrikanter af frimærkeautomater købte utakkede ark og perforerede dem selv specielt til deres egne automater.

Jeg fik dette mærke sendende af en F.I.P. Mand, der var herovre til kongressen i 1951 og så min samling. Det skulle være noget særligt.

Findes på ca. 25 forskellige mærker, hvoraf nogle er perforerede til samlere – ikke til automater.

Ad 4e Et lille udvalg af fejlcentrerede mærker, hvoraf de 2 Englændere på fløjen er de bedste.

Gummi studier

Ramme 8

Ark 6

Ad 1 To enkelte ark gummierede frimærker er taget med for at give anledning til følgende bemærkninger:

Alle ved, at papir udvider sig, når det bliver vådt, f.eks. i et fugtigt arkiv, ved brandskade o.s.v.

Denne kemiske proces bliver stærkere, når der smøres lim på den ene side. Man gummierede temmelig længe med dyrisk lim, senere med vegetabiliske dekstriner, der også trak sig sammen ved tørringen, og mærket krummede sig i retning af billedsiden – væk fra hinanden og splittede arket op i 100 enkeltstykker. Kamtakket.

Jeg har stået over for sådanne lig adskillige gange og ønsket, at man kunne blive enige om at vaske al gummi af ubrugte mærker antikke gummier. Men det er som at slå i en dyne, og jeg har da også selv en del, hvor det foreløbigt er gået godt.

Ad 2 Viser det såkaldte usynlige gummi med masser af garanti for, at den ikke reducerer farverne, så det hele er en sort klat om 50 år. Her arktakket.

Annulationer studier

Ramme 9

Ark 1

Jeg kalder det mindreværdige annulationer.

Vi fjerner os mere og mere fra filatelen og er ved at blive en slags frimærke-billedsamler. Formålet med at være filatelist er at samle på frimærker, der har været postalt brugt, og det har altid været god skik, at postmærker brugt "fiskalt" var mindre eller ingenting værd.

- Ad 1 Se f.eks. Islands Tollur
- Ad 2 Se f.eks. Belgiens telegram-rullestempel
- Ad 3 Se f.eks. Danske toldstempler
- Ad 4 Se f.eks. Grønlands mærker stemplet i København

Og hvad med postvæsenets millionsværm af ubrugte og usolgte mærker, der populært kaldes for "oprydning".

Der udgives hvert år så mange store flotte særmærker, at intet posthus kan holde styr på dem, og med større eller mindre mellemrum kommer der besked om at returnere usolgte lagre til "ophugning". Man lægger ikke skjul på, hvad der foregår, og man kan i nr. 5 se København 6, i nr. 6 se Postens Filateli og i nr. 7 se Københavns Lufthavn, hvor nogle af stemplerne finder sted af hele ark, der går i kilovarerne.

- Ad 8 Her deltager Vesttysklands kilovarer i festen med hele lejlighedsstemplede frimærkehæfter.

Preussisk Feldpost

Ramme 9

Ark 2

Efter at vi nu har gennemgået "Hvad består et frimærker af", kommer der en række ark, der belyser, hvordan man kan få mest muligt ud af sine samlinger, og hvordan man bevarer sine værdier.

Vi har gentagne gange været 2 eller 3 mand, der splittede et gammelt arkiv ad. Det støvede, så øjnene løb i vand, men det gjaldt om at komme først, og loftene lignede hurtigt en valplads.

Jeg hørte desværre også til de vilde normanner, men fandt hurtigt ud af at tage et par store kornsække med til at fylde alle de sager i, som de andre vragede.

Ved gennemgang i ædru tilstand har jeg fundet og bevaret såvel historiske som posthistoriske ting af interesse.

Som nu her på 2 sider, hvor der ikke var frimærker på – altså kasseret og op i sækken – og så var det preussiske militær-tjenestebreve med indlagt historisk materiale.

Side 50 Militærguvernøren i Jylland
von Falkenstein 5. oktober 1864.

Preussisk Feldpost

Ramme 9

Ark 3

Side 51 2 danske tjenestebreve afsendt fra Helsingør og med preussisk militærcensur i Århus 23. august 1864.

Causeri over franske annullationer

Ramme 9

Ark 4

På side 27 så vi et lignende causeri fra Rusland og disse franske kuverter fra 1856 til 1875 med stempeltyper bygget op efter de samme kriterier som Rusland, giver dig måske et eller andet, der trænger til at sættes pænt op – for at blive bevaret.

Too late – Après le départ

Ramme 9

Ark 5

Ad 1 Too late = for sent indleveret
 London 21. november 1883

Ad 2 Après le départ = for sent indleveret
 2: 1863
 3: 1864
 4: 1865
 5: 1866

Jeg har altid jagtet rodekasser. Hvad koster hele kassen?

Det gik godt i flere år, men efterhånden som jeg blev kendt fra udstillinger og foredrag i hundredvis, opstod der en kedelig mistro til mit køb. Hvad søger du? Ja, det var bl.a. de mange stempler, som nu her på denne side, som jeg altid syntes var interessante.

Posthistorie.

Special annullationer

Ramme 9

Ark 6

Ad 1 R.R. Urstempel benyttet en kort tid ved Købmangergades Postkontor.

Eksperten Gleise-Jørgensen, Charlottenlund, har følgende kommentar for garantien:

"Stemplet 19. november 1892 er noget senere end de andre kendte, men da der er ombæringsstempel, og adressaten ikke er ansat ved postvæsenet, må det betragtes som ægte brugt.

Dette er ellers en af de anstødsstene, jeg er stødt på, idet det almindeligvis betvivles, at stemplet har været "postalt" anvendt.

Ved telefonopringning har jeg i dag fået konstateret, at adressaten var assistent ved Orlogsværftet, Boede hos sine forældre i Pilestræde og afgik som kontorchef efter 52 års tjeneste. Adressaten er nu død.

Gleise-Jørgensen 15. december 1951.

Dette brev med "Urstempel" er altså et afgørende bevis på, at stemplet har været brugt postalt.

På én af de store auktioner i 1975 blev et afskåret brevstykke solgt for 1.300 kr., hvad koster så et fuldt brev, fundet i en rodekasse for 40 – 50 år siden?

Ad 2 Jeg har altid været glad for lidt blikfang på en lidt trist side, men jeg tør ikke for dommerne, de er ikke glade.

Ad 3 En del godstog havde en såkaldt "postlade" stående i pakmesterrens vogn. Deraf "pr. ladepost".

Brugt som: Et par ord om "overtryk"

Ramme 10

Ark 1

Der er ca. 15 sider med overtryk og for at tids- og stedbestemme disse, har jeg gennemløjet ca. 20 helt gamle til nyere kataloger. Meget af det står kun i specialkataloger.

Det interessante er, at jeg derved har konstateret, at man i forbavsende mange tilfælde er uenige om næsten alt, lige fra årstallet til, om mærkerne kan siges at være ægte brugt som nødvendige officielle forekomster, eller om det er spekulationsudgaver.

Man bør således have flest mulige kataloger til sin rådighed for at få overblik – uden der for at sikkerhed.

- Ad 2 Frankrig 1927, statsgælde, findes kun med overtryk
- Ad 3 Rusland 1918, Wolga hungersnød
- Ad 4 Østrig 1920, Hochwasser
- Ad 5 Hyderabad 1871, service
- Ad 6 USA 1879, Inland Revenue
Syd Australien 1867, Official Service
- Ad 7 Tyskland 1920 til Danzig og samme år til provisorisk luftpost
- Ad 8 Schweiz 1929, provisorisk luftpost, Schweiz' første
- Ad 11 Belgien 1919, provisorisk portomærke
- Ad 14 Italien 1870, ny værdi 1890
- Ad 15 Azorerne 1906, det er ikke kurserende mærker fra Portugal med overtryk, men spec. Tryk for Azor-post
- Ad 21 Serbien 1903, Alexander I blev myrdet for udgivelsen udkom kun med sørge-overtryk
- Ad 22 Peru 1880, overtryk 2 gange ikke postal, solgt til handlende

Overtryk fortsat

Ramme 10

Ark 2

- Ad 1 Som vi husker fra 1. verdenskrig var der ikke udbringning af ankommende post i mange byer i de besatte områder.
- Ad 2 Peru 1874-79, overtryk med den for tiden regerende præsident og senere med tekst, da han ikke var det mere. Flest falske.
- Ad 4 Kina 1913, distrikt overtryk. Mærkerne kan ikke bruges uden for distriktet. Mexico 1874, distrikt annullering, her 2383 = 2. marts 1883.
- Ad 7 Belgien 1915, for at opbruge 65 cent blev hvert andet mærke overtrykt 55 cent, i alt 1,20 franc til ekspresporto.
- Ad 8 Bulgarien 1889, ude af kurs, men gyldige igen ved overtryk 1909.
- Ad 9 Frankrig 1921-22. Pre annulation.
- Ad 10 Hollandsk Indien 1912, overtryk 1922 til industriudstilling i Bandoeng.
- Ad 12 Tyrkiet 1905 med "Behie" overtryk på flere restoplæg til udenlandske breve.
- Ad 13 Tyrkiet 1905, samme overtryk + "skarabæen".
- Ad 14 Tromsø-Spitzbergen 1903, stigende antal postforsendelser, derfor lokalporto. En kaptajn fra Fredericia hentede mærkerne hjem til mig, så de er ægte.
- Ad 15 Sverige tjeneste 1910, brugt som "lösen erlagt" for landstormens indkaldelse.

Varianter – studier

Ramme 10

Ark 3

En side med varianter for at repetere at man ikke klipper gode konvolutter i stykker eller deler på, blokke og striber, det koster penge.

For at give dig et kontant bevis på, hvor svært det kan være at forklare folk noget som helst, beder jeg dig se på den runde mærkat ved 4, hvor der står "Tryk 13. Fejl".

Den skal fortælle, at jeg er kommet til ark 13 under fejlstudierne; men du skulle vide, hvor mange gange jeg er blevet spurgt "om det er meningen, at man skal finde 13 fejl". Men det kan selvfølgelig være, at det er min fejl.

Ad 1 AFA 119 med streg i panden, på den må snart komme på de fine katalognumre.

Ad 2 Frederik VIII med hårtot i ubrugt og brugt.

Ad 3 Er jo kendt, men 5 øre med hårtot på det samme sted, men vendende til venstre. Har du den, så sig venligst til.

Ad 4 Det samme gælder AFA 337 med en mægtig "flue" ud for panden. Der skal jo 2-3 stk til for at anerkendes.

Ad 5 En bombe mod Rundetårn, men endelig ikke skåret ud af en femstribet.

Ad 6 Batches 85-1896, omvendt + ret ramme, ret god på et pænt brev.

Ad 9 Selv et lille smukt brevstykke er bedre end ingen brevstykke, hvor "1852" var ødelagt.

Ad 11 Det havde nær knebet med at få solgt restpartiet, hvis ikke de havde været så heldige at opdage noget mørkegrønt i nogle af arkene.

Røde Kors – studier

Ramme 10

Ark 4

Nu har den rare sygeplejerske fulgt ,mig i mere end 40 år, og hun skal være med til den bitre ende, hvad så det skvat til dommer siger.

Jeg har altid holdt på, at filateli er en sportsgren, som sætter fantasien i bevægelse. Og hvordan kan man beskrive fantasi bedre end med billeder.

Den nylig afholdte frimærkeudstilling "Hafnia 76" forskrækkede mig og mange med mig, fordi den så tydeligt afslørede, at filatelisterne endelig er sat helt ud af spillet.

Det har stået på i flere år på den måde, at der er vendt op og ned på begreberne filatelistisk viden og mærkernes værdi. Internationale udstillinger vil kun se her er Holland til 16 mill.

Hvad med den filatelistiske viden, spurgte jeg? Svaret fra de store kanoner lød "det ser man ikke så meget efter mere!"

Angående Røde Kors: Et oplagt emne til en eller flere pragtfulde specialsamlinger.

Ad 2 Grækenland, omvendt overtryk.

Ad 3 Udgivet og kun brugt af Røde Kors, Portugal.

Ad 4 Tyrkiet siger "Kisilay" = røde halvmåne.

De "lumugene" eller "fluoricerende"

Ramme 10

Ark 5

Jeg har været med fra starten, som du ser og har – takket være min gamle filateli-ven Tanggaard – fået min andel af forsøgene med brevendemaskinen i Århus til læresamlingen.

Lumogene frimærker blev allerede i november 1962 udleveret til hele Århusområdet, som strækker sig fra Grenaa til Hinnerup – altså førend maskinen var kommet fra Tyskland.

Det var meningen, at folk skulle have tid til at opbruge de gamle frimærkebeholdninger og i stedet kun have lumogen til frankering, når maskinen ankom.

I januar 1963 kom maskinen fra Tyskland, og sidst i april begyndte man at prøvekøre med nogle specielle kort med påtryk af lumogen farve. Efter justering af maskinen tog men 4. maj 1963 – se fig. 2 – for 1. gang rigtige breve med frimærker med i maskinen, og den officielle ibrugtagen er af postvæsenet angivet til 18. maj 1963.

De i AFA katalogiserede lumogene fra 15. november 1962 stammer altså fra den ovenfor nævnte udsendelse til forsøgsområdet og giver os dermed postvæsenets udsendelsesdata, som et katalog skal gøre, men uden relation til den dato, som brevendemaskinen kunne starte.

Til at begynde med stærk gult fluoricerende i kvartslampen – se fig. 3 – men fra omkring 10. august 1966 – se fig. 4 – prøvetryk med hvid fluor; på oplag L 073-1, fig. 5.

Fluor fortsat

Ramme 10

Ark 6

De lumogene mærker gav straks ved fremkomsten anledning til større diskussioner om, hvorvidt man skulle gå stærkt ind for sagen fra staten.

Man vidste jo intet om, hvad postvæsenet nu skulle til at gøre ved os – undskyld, der skulle vist stå "finansministeren" i stedet for postvæsenet. Man har jo set fra andre lande, hvad det efterhånden har udviklet sig til angående misbrug af samlernes tillid og penge.

Kunne man i "Moderne" tider satse på interessante ting i starten af luminøs, noget man ville fortryde, at man ikke havde været med til?

Så startede jeg med firebloks-hjørner, trods advarsler, og gav 60 kr. pr. stk af L 016.

Så fortalte postmesteren, at han var ved at "rydde op" til returnering til hovedpostkontoret, og at L 093 blev et godt nummer, for der var bogstavelig talt ikke solgt et ark i al den tid – der var så meget andet.

Ad 1 Her har vi famøse ark L 093, der blev en rigtig dårlig spekulation.
Morale: Tro aldrig på en postmester.

Ad 2 10 øre L 016 blev uventet dyr, da den blev returneret ret hurtig til hovedpostkontoret til at lave frimærkehæfter af.

Ad 3-4 Med påtrykt fluor til vendemaskine.

Selvstudier

Ramme 11

Ark 1

Der er ingen, der siger, at man skal være danmarksmester for at studere de mange ting, der berører vor hobby. Men jeg kan ved selvoplevelse konstatere, at det er noget af det mest spændende at være med i jagten.

Man skal helst være 2 eller 3, men ikke flere, der virkelig vil gøre en indsats for en fælles interesse, og nogle ark her viser at meget lille hjørne af, hvad Niels Groes og jeg har fået ud af Chr. IX, særlig AFA 47 10 øre og Frederik VIII AFA 54 og 55 = 5 og 10 øre.

Vi var så heldige for godt en snes år siden at komme i forbindelse med ret betydelig kvanta - 5-600.000 - af disse mærker, som ellers snart er udsolgt gennem frimærkepakker.

Samtidig fik vi elskværdig hjælp fra direktoratets side med gentagne besøg i deres arkiver, og vi synes, at vi har fundet frem til betydelig ny viden på disse felter.

Frimærkehandlere og private har også bidraget med mange helark, og vi fortsætter stadig.

Ad 2 Her er en detalje fra 10 øre Frederik VIII, hvor vi har fundet disse pladningsstreger i ca. 1 stk for hver 800 mærker. De findes i numrene 81 til 88 og 91 til 92. Stregerne er konstante, og de burde katalogiseres lige så godt som "streg i panden" som sekundære varianter.

Selvstudier

Ramme 11

Ark 2

En interessant opstilling som viser, at samtlige Frederik VIII på et tidspunkt er trykt med samme plader.

10 øre har ikke helt de samme forhold f.eks. med hensyn til trissefejlen.

Vi viser de vigtigste 8 primærfejl, som forekommer på alle værdier:

Trissefejlen	= 1. række nr. 21 og 71
E2	= 5. række
E2 med "7" prikken	= 5. række
E3	= 6. række
E stregen	= 7. række nr. 17 og 67
K prikken	= 8. række
9 prik	= 9. række nord-vest
40 prik	= 10. række syd-øst

Det hele ark 10 øres er interessant på flere måder.

Vandmærket er spejlvendt, d.v.s. At papiret er trykt med vrangen opad. Arknymrene er trykte tal på A-ark = lige ark, eller som her et håndskrevet tal, B-ark eller ulige.

Foruden alle primærfejl indeholder arket crackvarianter i nr.18, 19, 30, 40, 50 og 100, hvoraf 30, 40 og 50 er meget kraftige.

Selvstudier

Ramme 11

Ark 3

- Ad 1 Det ville have været umuligt at rekonstruere denne plade 25 øre Chr. IX, hvis den ikke havde været fyldt med pladevarianter.
Varianterne er afbildet nederst på siden, der var ikke plads til at vise hele arket.
- Ad 2-8 Niels Groes har været den førende kraft i studierne af Chr. IX 10 øre, hvor vi har gennempløjet ca. 400.000 mærker i hvert fald 3 gange, når vi hos postmester H. M. Jensen på postarkivet fik nyt stof at jagte efter. Vi har hver især et tusindtalligt materiale til fortsatte studier, sat op i mange album. Nogle af de fundne varianter findes kun i 3-5 eksemplarer og må siges at være endog meget værdifulde.
- 2: "kometen" fra nord-øst trisse over hele mærket. 16 stk.
3: "horn i panden" over 2 mærker.
4: "det store pladesår" på "N" 3 eksemplarer.
5: "det store pladesår" på "A" 5 eksemplarer.
6: Lunderskov a.b.c. med stigende pladesår, kun fundet i 1, 3 og stk ved under nord-øst trisse.
Alle stemplet Lunderskov 1905 og ikke påvist før.
7: "lynet" = U.1.3 nr. 6 og 7 over 2 mærker. 13 par.
8: "ar på kinden", 15 eksemplarer.
- Ad 9 Chr. X 50 øre grå + oliven + rød + 2 farvet + postfærge har samme varianter, hvilket viser, at de er trykt med de samme plader indtil 1924.

Vi har flere hele ark-rekonstruktioner.

Selvstudier – pladning

Ramme 11

Ark 4

Angående pladningsstreger.

Stregerne er som bekendt opstået ved, at man afviskede og afrensede pladerne efter trykningen.

Særlig når pladerne var indtørrede, opstod der rivemateriale i den tørre trykfarve, og man kan læse af de opståede ridser, om man har kørt op og ned eller i bølger eller knæ.

Da ridserne blev fyldt med farve sammen med det graverede mønster, fik stregerne samme farve som mærket i bogtryk. Disse ridser er konstante, når de først er sat, og man kan følge dem fra tryk til tryk. Vil man rekonstruere en plade, er disse streger af uvurderlig betydning, og vi har benyttet udtrykket ”pladnings-streger”.

Når en pladnings-streg er faldet på plads har den et nummer som enhver anden variant, og den skal katalogiseres og koste penge, når der kan påvises 3, 4 eller 5 markante eksemplarer lige som ved varianterne.

- 2: et typisk eksempel på nummerering.
- 4: spændende p.s. over 4 mærker.
- 5: den kontinuerlige p.s. mellem række 7 og 8.
- 6: diagonal p.s. over 20 øre, ret almindelig.

Husk også hvad vi så på side 61 – med diagonal p.s. over 88 og 99.

Man kan da se efter i sine dubletter og opbevare værdier, som måske kan blive samlereobjekter.

Perlefejl

Ramme 11

Ark 5

Denne side med perlefejl og lignende giver sig ikke ud for at være den store videnskab. Groes og Jøns har bare fundet dem i ca. 60.000 mærker jomfrueligt materiale.

Har fastholdt og beskrevet dem for at bevare værdierne til senere studier, da de jo er for værdifulde til at splitte helt ad – eller perlefejl er måske allerede fuldtalligt beskrevet.

Velkommen til samarbejde.

De anførte betegnelser med I, II og III o.s.v. Står for egen regning for at kunne holde styr på det.

Forslag til dem der bor i "kælderen"

Ramme 11

Ark 6

Er du en rigtig filatelist, vil du elske dine 2 øres mærker lige så meget som dine 2 kroners mærker.

Se her f.eks. hvor interessant og fikst man kan variere sin samling.

Synes man ikke om alle stemplerne f.eks., er der jo rig lejlighed til at udskifte.

"Der er stregstempler på de 2 første; sådan noget skal du ikke lære de unge mennesker at samle på", fik jeg at høre af Plovst. "Der er også 2 tusestempler på nr. 4 og 5 og måske lidt stærkt stemplet på den øverste".

Det er faktisk lidt kedeligt, at man altid skal rette sig efter flertallet, når man synes, man har fået en fin ide helt for sig selv.

Bevar værdierne

Ramme 12

Ark 1

Du er vel ikke af den slags samlere, der ødelægger kuverterne, mens de er billige og lader din søn købe magen til om 30-40 år, når de er blevet dyre.

Da jeg skulle anlægge denne side for netop ca. 40 år siden, var jeg i tvivl om, at kuverterne ville være gode nok til at vise frem, men jeg husker tydeligt, at jeg sagde til mig selv, at det jo netop var det, der skulle bevises, at de blev gode nok om 40 år eller måske 100 år.

- 1870 brev fra Norge
- 1878 brev fra Portugal
- 1874 brev fra Østrig
- 1867 brev fra Preussen
- 1916 brev fra Tyskland, Røde Kors
- 1913 brev fra Danmark bl.a. 27 øre
- 1868 brev fra Würtenberg
- 1893 brev fra Dansk Vestindien
- 1862 brev fra Italien
- brev fra Holland
- 1862 brev fra Italien
- 1854 brev fra Würtenberg
- 1928 brev fra Schweiz, luftpost
- 1855 brev fra England, læg mærke til det faconklippede 2 shillings.

Bevar værdierne

Ramme 12

Ark 2

Det er selvfølgelig ikke let i en toværelses lejlighed med kammer at ahve plads til alverdens filateli, men kuverterne skal bevares med interessante mærker og endelig også med interessante annullationer.

Ad 1 Lokal post for indlandsbreve inden for Palæstina, kemdt som det vist ret sjældne "Keren Kajemeth" mærker af 1905.
Oversættelse af indskriften på mærket er "Rischon le Zion" eller "første fra Zion".

Ad 2 7. august 1928 dekorerede frimærkehandler Tromholt i Helsingør 10 luftpostbreve, der sendtes til Irland for at blive returneret til ham, "så han havde lidt lager af "ægte" luftpostbreve".

Et af brevene ses her, frankeret med 10, 15 og 25 øre luftpostmærker samt 5 og 10 øre "Mohawk". Det bliver i alt 65 øre, men jeg måtte give ham 2 kr. Jeg spurgte, om det var de 2 Mohawk-mærker, der fordyrede brevet. "Nej, skidt med dem", sagde Tromholt, "de sidder bare for ar pynte".

Det er jo temmelig dyr pynt i dag og i det hele taget et ret godt brev, trods oprindelsen.

Moralen er: Kast aldrig noget væk, fordi det bare er til pynt. Vent i hvert fald ca. 50 år.

Bevar værdierne

Ramme 12

Ark 3

Finlands "Søregemærke" havde ingen frankeringsværdi.

I norsk "Aftenposten" fra 6. august 1900 læses i uddrag:

"Finske mærker kan fra 14. august ikke mere benyttes til udlandet – kun russiske. Harmen i Finland er stor".

For at markere, at brevet kommer fra Finland og ikke fra Rusland, vil man sætte et "sørgemærke" ved siden af de russiske mærker.

Desværre er den russiske indenrigsminister gennem bladene bekendt med dette, og det er kun den første morgenpost de 14. august, der når at blive afsendt fra Helsingfors.

Allerede dagens anden post, der var stemplet og færdig til afgang, måtte afhentes til omfrankering, hvorefter sørgemærket overhovedet forbydes af russerne.

Der var stor sympati for Finland i alle lande, og mærket eksporteredes rundt i verden til sin pålydende værdi 1 penni.

Hvad man ikke gerne kaster væk

Ramme 12

Ark 4

Ad 1 Det var ikke meget, der nåede til Frankrig.
Det må nok kaldes posthistorisk dokument.

Ad 2 O. Bøhg og Th. Hegelund 1912
Udvidet oversigt over danske ringstempler og nogle af de samtidige stempler.
Det er interessant at læse, hvor lidt man egentlig vidste om detaljer dengang.
Den lille bog må regnes for at være ganske sjælden.

Dette eksemplar har Hegelund foræret generalmajor Hegermann Lindenkrone
11. maj 1912, og bogen har altså også personalhistorisk interesse – ikke mindst
på grund af de mange antegninger af denne storsamler.

Ad 3 AFA nr. 7 – Holstein og Lauenburg.

Kommissarisk regering 1864.

Nogle posthuse har danske stempler til omkring august 1865.

Har ring nr. 170 Kiel Bahnhof 3. oktober 1864.

Synes du ikke også, at man skal skaffe plads til at vise hele brevet, altså også
bagsiden som her med Rendsburg, stum Antiqua. Så har du både afsender og
medtager.

Er det tjenestemærker?

Ramme 12

Ark 5

Ad 1 I "Berlingske" 8. februar 1869 fandt jeg denne artikel af Nick Politop, der ret grundigt behandler emnet om statspolitiets perforerede frimærker.

Han er inde på, at disse officielle gennemhullede statsmærker er samleberettigede somkatalogiske tjeneste-frimærker.

Nu omtaler Politop kun S.T.P. Hullerne, som konsekvensen vil jo blive, at alle de andre tjenesteperforationer må blive lige så berettigede til ophøjelse i stand og ære, og det vil blive mange.

Havde der bare været én af hver, så havde de sikkert været katalogiseret, men når hver eneste skal samles på samtlige værdier, kan intet normalt katalog rumme dem.

Ad 2 Det er ellers interessant materiale og kan sikkert blive et specialstudium, hvis en rask mand eller to sætter sig i spidsen.

Her er alle S.P.T. Hullerne fra AFA 196 til 208.

De må være blevet lavet til en bestemt opgave, da de alle er perforerede med de samme defekte maskine. Der mangler en "nål" både i kronen og i "S".

Alle i position 1.

Ad 3 Her er endnu 16 muligheder inden for direktoreterne: F.eks. Statens Korn, Værgerådet, Civilforsvar, Veterinær, Børneforsorg, Politikreds 6, do. 11, Geodætisk, Udenrigsministeriet.

Ad 4 På linie med udenlandske katalogiserede tjenestefrimærker.

Perfor – fortsat

Ramme 12

Ark 6

Ad 1 Det er tankevækkende at se, hvordan et samleområde som perforerede frimærker fra at have været 0 kroner værd, nu efter 100 års dvale er ved at blive anerkendt.

Jeg har selv været med til at brænde og bortkaste tusinder og atter tusinder af perfor, men det var før, der var nogen med en læresamling til at vejlede.

Nu må vi ikke tage fejl og tro, at det nu er godkendt, at man sætte perforerede mærker i sin frimærkesamling – det er stadig strengt forbudt på linie med lasede og snavsede mærker.

Værdien i dag er baseret på specialsamlere; men jeg synes ikke, der er afstukket nogle egentlige retningslinier endnu. Man kan måske endda sige, at der hersker nogen tvivl om, hvem der er den stærkeste.

Ad 2 På denne side ser man et lille uddrag af private perfor, som nok kan tage en mands levetid at få blot en lille smule orden i.

Og igen repeterer vi, at man heller ikke inden for perforsamleriet vasker mærker af gode breve.

Special søpost 3 sider

Ramme 13

Ark 1

De mange års studier af mærkelige objekter inden for frimærkeverdenen har medført, at rigtig mange af afdelingerne er blevet store specialsamlinger, f.eks. som her med skibspost, som jeg har kaldt for "Søpost", og som breder sig over 20 – 30 sider med udsigt til alt for stor udvidelse.

Så er der: Tjeneste, Fodpost, Strafporto, Annullationer, Røde Kors, Flyvepost, de 2-farvede (11 album) + selvfølgelig Chr. IX og Fr. VIII m.m.

Det er verdens bedste hobby

Læg mærke til alle breve er bevarede ved opsætning på undermærker – selvfølgelig.

2:	Aus Rusland	1850
3:	Swinemünde	1850
4:	Riga	1850
5:	Great Grimsby	1850

Som tidligere nævnt har jeg altid jagtet førfilateli, altså breve fra før de forskellige lande fik frimærker, og som man ser her, er der mange spændende ting at læse om brevets gang fra land til land, om takster o.s.v.

De skal gemmes, skal de, de gamle breve.

Special søpost – 2. side

Ramme 13

Ark 2

Ad 1 Se bare hvad sådan et lille pænt fransk brev kan fortælle:

Afsendt:	Bordeaux 29. februar 1864
Via:	Paris 1. marts
P.P.:	Porto betalt til Venezuela over
Par Packet anglais:	Paketbåd fra England

Altså det interessante, at det franske postvæsen brugte engelsk post til Venezuela.

Ad 2 Det er det samme med Rusland, hvor postruterne gik fra Rusland via dansk post i Hamburg til Danmark.

Ad 3 Rusland via Hamburg til Danmark

Ad 4 Newcastle, England via Hamburg til Danmark

Ad 5 England også K.D.P.A. Hamburg til Danmark

Special søpost 3. side

Ramme 13

Ark 3

For at vise så mange ting som muligt har jeg plukket denne side ud af flere samlinger:

- 1: 1873 Dansk Bureau, Korsør - Kiel på dansk mærker
- 2: 1872 Samme stempel på tyske mærker
- 3: 1855 Britisk India, søpost
- 4: 1907 Island via England, søpost
- 5: 1882 Island, efterstemplet i København Frihavn ring 1
- 6: 1885 ca. Island lokal postdamper
- 7: 1885 ca. Island "Mogruvellir", lokal postdamper
- 8: 1902 ca. Island "Horna Fjordur", lokal postdamper
- 9: 1883 Norge, "Fra Norge", uden indramning
- 10: Diverse tyske med dansk annullation
- 11: "Fra Færøerne", tidlig type
- 12: "Fra Færøerne", senere type
- 13a: 1877 "Fra Sverige" i antiqua brevstempel
- 13b: 1877-78 "Fra Sverige" uden indramning
- 14: Ring 24 Helsingør - Helsingborg færgen
- 15: 1885-86 H = Helsingborg, L = Lund, M = Malmö
Bemærk det røde mærke med omvendt "M"
- 16: 1895 "Från Danmark", Malmö - København færge
- 17: 1938 "Kronprinsessan", Frederikshavn - Oslo færge
- 18: 1883 Landskrona – Engelholm

2 sider med Grønland

Ramme 13

Ark 4

Der er sådan set hverken hoved eller hale på disse 2 Grønlandssider, men betragtet ud fra læresamlingens formål med at bevare værdierne, kan der alligevel siges et og andet.

Først tak til AFA fordi man har katalogiseret pakkeportomærkerne for sig selv, fra nr. 1 til 18.

Det havde måske været fristende at lade disse portomærker være forløbere for de rigtige frimærker, fordi portomærkerne på en måde var officielle.

Alle Grønlandssamlere, der ikke er millionærer, er glade for, at Grønland begynder forfra med nr. 1 i 1938 med kongen.

Ad 3 1939 stempel "Fra Grønland" - "Frimærkerne er gyldige" og med styrelsens krone på bagsiden.

Ad 2 Islændingene havde deres skændsel i 1930 til Altingets 1000 år med den store serie, der blev trykt i Østrig. Men Grønland kommer som en flot nr. 2 med de elendige mærker, som amerikanerne i 1945 "befriede Danmark med". Det ses tydeligt, at det var fremmed arbejde – alene af, at sælen ikke er grønlandsk, at slædehundene løber 2 + 2 på nordamerikansk maner i stedet for i vifteform.

Spekulation i renkultur.

Grønland fortsat

Ramme 13

Ark 5

Første dagstempel og sidste dagstempel.

Specialsamleri.

Hvad har man brugt postfrimærker til?

Ramme 13

Ark 6

- 1: 1913 Chr. X 10 øre, postmærke
1917 Chr. X 10 øre, overtryk = soldaterfrimærke
- 2: 1921 Chr. X, overtryk = portomærker
- 3: 1921 Provisoriske portomærker, bemærk 25 øre med femtals fejlen
- 4: 1945 Portomærke nr. 20 overtrykt "Ferie" uden frankaturværdi, men har fejlagtigt brugt som porto
- 5: 1925 Portomærke nr. 12 overtrykt "Gebyr"
- 6: 1968 Alle værdier af kurserende postfrimærker – annulleret med håndstempel
- 7: 1936 En lang række kurserende postfrimærker er annulleret med håndskrift
- 8: 1930 Eftertælling på posthuset blev stemplet med "talt" og betalt som gebyr
Det er nu ikke ret ofte, at stemplet "talt" står på selve mærket
- 10: 1919 Der er betalt 5 øre i gebyr for kvitteringen af postbeviset
- 11: 1946 Gebyr 20 øre indbefattet

Udstillinger 4 sider

Ramme 14

Ark 1

Skal der laves udstillinger, skal der også skaffes penge, helst mange penge, og det var en god ide – rent pekuniært – at lave disse overtryk, som samlerne gerne ville købe.

Der er lavet virkelig pæne og morsomme udgaver; men spøgen blev som bekendt forbudt i 1940 af postvæsenet.

Det skulle vistnok være noget med vor nationale ære på frimærkernes område og indsigelser fra udlandet.

Jeg har reddet temmelig meget, der skal gemmes ind til en masse mennesker vil samle på dette speciale.

- 1: Danmarks Filatelistunion, Slagelse 1938 med varianten 245x. Hele familien måtte adskillige gange gennem tælleapparatet for at få et helt ark.
- 2: 1937 Herning
1938 Valby
- 3: 1937 Nakskov
- 4: 1938 Amager
- 5: 1932 Arbejderne, mindediplom
- 6: 1937 Korsør
- 7: 1937 Skive, mindediplom

Jeg udstillede læresamlingen og holdt causeri over den morge, eftermiddag og aften i 2 dage.

Det var en køn invitation.

Udstillinger fortsat

Ramme 14

Ark 2

Mo-fi Randers 20 års udstilling 27. - 29. marts 1937 set indefra.

Det var de dage, hvor bogtrykker Ethelberg nær var splittet ad, som han udtrykte sig. Han havde siddet til langt ud på morgenstunden for at trykke Mo-fi, af i den sidste ende hjalp jeg med at sortere.

Det viste sig, at der blev altfor få mærker til salg, og posthuset havde lukket, så vi måtte bruge revl og krat fra prøvetryk og alt, hvad vi kunne skrabe sammen.

5 øre	2.200 enkelte
	5 fireblokke
10 øre	2.200 enkelte
	10 fireblokke

- 1: Prøvetryk af Ethelberg med sort farve og med grøn farve. Stempler i lilla og sort
- 2: Dobbelt tryk, der var temmelig mange
- 4: Alt blev trykt i 5 striber, men fireblokke hver for sig
- 5: Der blev heldigvis en enkelt fireblok med 2 gange overtryk til mig. Et meget stort "unikum" i gåseøjne
- 6: De obligatoriske venlige erindring for udstilling uden for medaljerne.

Udstilling fortsat

Ramme 14

Ark 3

Jeg prøver at føre dig rundt i så mange som muligt for at give dig indblik i, hvor store chancer der er for at finde på interessante sidespring inden for vor hobby.

- Ad 1 Dette her er selvfølgelig et temmelig stort spring: Nr. 1 Ringsted filatelistdag i 1954, og vi kan mindes H. A. G. Andersson, Skive – Erik Houlberg der netop det år forærede Ringsted en masse dejlige udstillingsrammer – den daværende formand for unionen Grå Rasmussen – Otto Ustrup, formand Ringsted, Helge Witt og V. C. Nielsen fra Reddersen, København.
- Ad 2 1903 en lang række halverede 10 øre på postmesteren fra Århus' middagsinvitationer.
Det var tilladt dengang. Han skal selv have afstemplet dem.
- Ad 3 Postmesteren J. E. Nikolaisen – 70 år 1954.
”Julemærke” postmesteren, derfor nissehuen.
- Ad 4 Rent privat, uden frankaturværdi.
- Ad 5 Privat ”essay” viser forslag til Valdemar Poulsen frimærke i anledning af, at han havde været født i 100 år.

Udstillinger fortsat

Ramme 14

Ark 4

International frimærkeudstilling i Wien = W.I.P.A. 1933

Det er historien om igen om den fattige kasserer, der skal lave en dyr udstilling.

Det har desværre ikke været mig muligt at få at vide, hvor meget hvert propagandamærke kostede, jeg har selv fået dem foræret alle 100 stk på én gang.

De lå pænt emballerede i cellofan, og jeg tror, at de kun blev solgt i bundter.

Det er, som sagt, kun propaganda og uden frankaturværdi; men kønne er de.

Staten sælger frimærker – 2 sider

Ramme 14

Ark 5

Man skal være diplomat for at kunne skrive teksten til disse 2 sider.

På den ene side står frimærkehandlernes tusindtallige skare, der støttes og fristes af de forskellige staters direkte tilbud om at købe mærker billigt og sælge lidt dyrere.

Bemærk, det med ”at sælge lidt dyrere” er en diplomatisk vending.

På den anden side står vi elendige filatelister, som altså er beregnet til ”at købe lidt dyrere”.

Det er på høje tid, du melder dig ind i en frimærkeklub, der kan varetage dine interesser.

Ad 1 1952 sender Polen propaganda til udlandet.

Ad 2 1929 Rusland, postens filateli tager her 500 rubler som gebyr.

Staten sælger frimærker fortsat

Ramme 14

Ark 6

1970: Jeg hørte om et svensk fremstød til tyske frimærkehandlende og skrev derfor selv direkte til Postens Filateli.

Der kom så meget, at det ikke kunne være på 1 planche og med et så venligt svar, at her må reklamere for Sverige. Selv om jeg synes, at Sverige skulle høre til "De hvide lande".

Første dag – sidste dag

Ramme 15

Ark 1

- Ad 1 1941. Med Beringsmærkernes udsendelse tages for første gang et specielt stempel i brug til annullering på mærkernes udgivelsesdag.
Her er en variation af Bering-kuverten – lanceret af "Horsens Sølv" og udsendt specielt til firmaets kunder.

Man siger ikke goddag eller på gensyn mere i Horsens. Nu siger man "god Bering".

I årernes løb er det som bekendt blevet til et meget stort område at samle på førstedagskuverter. Man forstår bare ikke den uoverensstemmelse, der er mellem de anstrengelse man fra frimærkhandlernes side gør sig for at få os til at købe førstedags-kuverter og den meget udtalte modvilje fra frimærkedommernes side mod at anerkende førstedagskuverter som "pynt" på en udstillingssamling, måske oven i købet som tegn på manglende filatelistisk viden.

- Ad 2 1968. Ebeltoft-Trustrup-Grenaa jernbanen nedlægges, og der var mægtigt run på de forskellige stationer for at få "sidste dag post".

Halverede mærker

Ramme 15

Ark 2

Ad 1 Det var med stor betænkelighed, jeg gav en frimærkehandler i Århus 35 kr. for disse 3 halverede mærker fra Færøerne.

Det var gået over hovedet på menigmand hernede i Danmark, at man havde udsolgt 7 øres mærkerne på Færøerne mellem 2 skibes ankomst, og at det skulle være så nødvendigt at lave provisorier for de få dages manglen.

Lad gå med 2 øren overtrykt; men den håndfuld 7 – 8 stk han kom med i halverede mærker, var for stærkt for mig. Det, der trods alt fik mig til at vove det ene øje, bar, at der kun var eet eksemplar af halveret korsbånd, og så var der jo noget til læresamlingen. Det er ikke altid, man er så heldig med spekulationer.

Ad 2 I de fleste lande var det til op i tyverne tilladt at frankere med halve mærker, som det f.eks. ses af følgende 7 mærker:

1905: Taifun, annulleret med tjenestestempel

Portugal: Caracas

1921: Slovokiet

1894: Portugal

1895: Samoa

1895: Rusland

1916: Østrig

Ad 3 1903 Dansk Vestindien 123/4 og 14 halveret var ikke særlig populære fra starten, sådan noget kunne man jo selv lave.

Julius Thybring prakkede min far disse 3 halverede Vestindien på for mindre end 10 kr. til min fødselsdag i 1909.

Gode og kære minder om elskværdighed
og interesse for sagen

Ramme 15

Ark 3

Gennem mine hundrede af foredrag og udstillinger i de lokale klubber over hele landet er jeg kommet i forbindelse med mange herlige mennesker, der delvis selv har ofret sig for sagen.

Jeg har lært meget, og jeg har fået meget foræret til samlingen. Her er et lille udpluk:

- Ad 1 1927 Canada, Patricia Airways, speciel service for beflyvning af en del indsøer omkring Red Lake o.s.v. En del af disse lokalmærker er sluppet ud af landet og specialsamles til betydelige priser.
- Ad 2 1856 Norge, 3 skilling i 4 stribe. Vi måtte ikke få kuverten med hendes fars navn, derfor desværre afvasket.
- Ad 3 1862 Norge, 2 parstykker 8 skilling fra samme arkiv, men her fik vi kuverten uden hendes fars navn!
- Ad 4 Reddersen var ikke tilfreds med mit gamle parstykke, der skulle vise blåviolet 50 øre, og så skænkede han mig denne trestribe til det gode formål.
- Ad 5 Bestyrelsen i Odder skillingede sammen efter et foredrag til Norge nr. 6 med det uendeligt sjældne "Lesja" postbåds stempel.
- Ad 6 1933 – 34 Herning, mærkerne trykt på den klæbestrimmel, der her limet papirrullen sammen.
- Ad 7 1870 Danmark, 2 skilling – vistnok eneste kendte eksemplar med forskudt kamtakning.

Farfars album

Ramme 15

Ark 4

Min far var et dårligt eksempel for mig med hensyn til frimærkesamling, hvad hans frimærkealbum "Victoria" tydeligt viser:

Snavsede iturevne mærker sat op med frimærke-margin-papir.

Heldigvis er de tyske småstater nogenlunde bevaret.

De manglende mærker er for mange år siden pillet ud og solgt for ingen penge i skolen af uartige børn, der nu som voksne bittert fortryder at have ødelagt så store værdier.

Når man taler om at bevare sine værdier, må man selvfølgelig også være opmærksom på, hvad der kan forsvinde, når samlingerne ligger fremme.

Mange samlere burde have deres samlinger assureret og andre med større værdier burde have dem i bankboks.

Du får dig selv

Ramme 15

Ark 5

Nu havde jeg netop den flotte rødspætte. Der er blevet fået i 1. verdenskrig, og som passer så godt til amatørsamlere

Jeg har idet foregående gang på gang betonet, at vi skærer ikke, klipper ikke, vasker ikke. Men man kommer jo ud for brevstykker, iturevne konvolutter, kilovarer og meget andet, som vi ønsker at opbevare.

Ad 2 Klip 5 x 5 cm og 5 x 10 cm og brug altid

UNDERMÆRKER

Der er vel næppe tvivl om, at værdien af disse udklip havde været mangedoblet, hvis størrelsen i tide var blevet standardiseret, så objektet kunne flyttes fra album til album, for så vidt fra land til land.

Ad 3 Eksempel på 5 x 5 cm.

Ad 4 En masse stempler på iturevne arkivalier kan bevares, så de ser ordentlige ud. 5 x 5 cm.

Ad 5 En kæmpekonvolut uden chance for at komme i et album, men stemplerne er reddet. 5X 5 cm.

Ad 6 Det samme spørgsmål er løst med 5 x 10 cm, hvis konvolutten er ødelagt. De 2 standardmål viser sig at dække de fleste forekomster, og så ser det ordentligt ud i stedet for alle de skæve, sjuuskede og ødelagte brevstykker.

Bevar dine værdier

Ramme 15

Ark 6

1867. Preussen

Frankaturen er en faconklippet preussisk helsag, en post-couvert. Hvis mærket var vasket af brevet her, ville det være værdiløst og det interessante brev være ødelagt.

Nu viser det er glimt fra den tid, hvor var tilladt at bruge afklip af "helsager" til anden frankering.

Samtidig er det et adressebrev til en justitsråd angående en pakke sagsakter på over 8 pund. Det må have været en betydelig sag.

Afsendt fra Hötensleben 16. november 1867, "frei" = betalt af afsender og modtaget i Wanzleben 18. november-

Parstykket af 2 Silbergroschen viser de frimærker, der ellers skulle være brugt.

1869 Danmark

Også her gælder det, at det havde været uforsvarligt at vaske mærkerne af, selvom de to fireskillinger er "vaneklippede", eller måske særligt fordi de er det.

De må have haft god tid i 1869 til at klippe glat og pænt på alle 4 sider af parstykket.

Mærkeligt nok er 8 skillingen hel og pæn.

Brug undermærker

Ramme 16

Ark 1

Som jeg sagde i indledningen for 90 ark siden, har jeg på samme måde som præsten i kirken gentaget ordene gang på gang for at få dem til at hænge fast.

F.eks. brug altid undermærker!

Tænk engang hvor mange gange du har sat dine samlinger om. Det forslår næppe, at jeg har sat fra 20 – 40 om og om igen.

Kan du huske, hvor mange mærker der er blevet beskadiget hver gang, striber, blokke o.s.v.

Skammer du dig ikke over alle de gamle hængsler, der i dag sidder bagpå de flyttede mærker. Tænk hvor let og farefrit det går, når man kan flytte hængsel på undermærket i stedet for på frimærket.

Er du med i bestyrelsen, så frem med notesbogen og gå hjem og lær dine medlemmer denne selvfølgelig ting, som burde være obligatorisk.

Ad 2 Seksstriben er bevaret på undermærke.

Ad 3 20 øre + 5 øre gik desværre fra hinanden på midten, inden den også blev sikret.

Ad 4 Hov, du rev det gamle hængsel af, og papiret blev tyndt. Med undermærker kan der aldrig mere blive tynde pletter.

Ad 5-9 Viser hvorledes man kan skabe individuelle mærker ved at forlænge undermærket med 3-4 ternier – med det formål at skrive specialtekster.

Jeg har selv brugt flere gange 10.000 forlængede mærker til frimærkestudier, deriblandt de mange varianter.

Skal den dejlige samling langsomt ødelægges, fordi du ikke gider bruge undermærker?

De er falske alle sammen

Ramme 16

Ark 2

Ad 1 Omkring 1880-86 handlede og en onkel med frimærke Lots fra bl.a. Leipzig og skabte begge en dejlig samling af "tyske småstater".

Onkels bedste mærke var denne røde Mercur, der blev taget frem med stor højtidelighed for vore undrende barnejne, og min fætter var ved disse lejligheder absolut os andre overlegen.

Desværre blev den røde Mercur erklæret for meget falsk, da fætters dødsbo skulle gøres op i 1972. Til gengæld er det altså mig, der er den lykkelige ejer, og jeg er ligeglad, om den er 2. eller 3. prøvetryk, eller om den har været falsk siden 1886. For den indgår i mine mange dejlige minder om mennesker og frimærker gennem så mange år.

Ad 2	1916	Fantasisæt:	Polske legionære
.Ad 3	1919	Sonderausgabe med ægte mærker, falsk overtryk og falsk annullation.	
Ad 4	1920	Såkaldt krigsudgave med en syndflod af mærker.	
Ad 5	1870	48 skilling:	Optakkede vesttakker.
Ad 6		Hollandsk specialarbejde i hele ark.	
Ad 7		Dansk 5 på 12, 1 på 5, 1 på 10, 2 øre Færøerne er overtrykt oven på annullationen.	
Ad 8		Østrig:	Budweis overtryk. Zenf skriver: Schwindel-Erzeugnisse.
Ad 9	1859	Modena:	Zenf nr. 8 er ægte mærke og falsk stempel
	1885	Bremen:	Zenf nr. 2 er falsk mærke og ægte stempel
	1859	Sicilien:	Zenf nr. 7 er falsk mærke og falsk stempel
Ad 10	1873	Island 3 skilling med Aur-stempel.	

Tvivlsomme udgaver

Ramme 16

Ark 3

Ad 1 USA kataloget "Standard" - her 1937 – giver en opstilling over tvivlsomme emissioner, hvoraf enkelte måske senere anerkendes, men det er jo ikke gode tegn, at der står:

"Ingen af disse sager føres på lager, og vi hverken køber eller sælger dem".

Læg mærke til at dommere i alle lande forbyder at udstille disse sager på de udstillinger, der bedømmes af de officielle dommere. Ellers ud til højre.

Jeg har fået speciel tilladelse til – inden for rimelige rammer – at vise "tentative emissioner" her i læresamlingen.

Ad 2 1918-19, jeg har betalt 10 milliarder inflationsmark for disse tentativer, som vist aldrig bliver anerkendt.

Ad 3 Det er sørgeligt, at der ikke er årstal på den halverede færing. Jeg kendte ham, der fabrikerede stemplerne; men han vidste jo ikke at der skulle være dato, og han syntes, at jeg altid havde været så glad for stjernestempler.

Ad 4 Det er postmesteren igen fra Århus.

Ad 5 Oxalsyre og brintoverilte fra et svensk forsøg på reducere.

Ad 6 Ombytning i udvalgshefterne betragtes og behandles som tyveri. Frist ikke til ombytning, men marker bedre mærker med positions-streger.

Ekspert Garanti

Ramme 16

Ark 4

I 1975 havde Niels Groes og jeg fornøjelsen af at vurdere og sælge kammerherre Collet's rest beholdninger af slægtens engang så kolossale og værdifulde frimærkesamlinger.

Det var mildest talt rødderne - uden hoved og hale - men trods alt flere hundrede skillinger på brev.

Et par af objekterne var så kostbare og så mistænkelige, at vi sendte dem til prøvning hos Lundegaard Nielsen i Ringsted, og han fortalte om 1) til 7.500 kr. od 2) liebhaverpris måske 6.000 kr.:

- 1) 1895. 10 aur carminrose VIII trykoplæg (som bliver lysende rød i kvartsllys) med vandmærke krone II og takning 14 x 13§ - AFA specialkatalog nr. 8 - VIII.

“Klicheen er fremstillet efter et ægte overtryk, men ved ætsningen er tal og bogstaver blevet for tynde og knortede. Se nullerne og bindestregen. Det ægte overtryk forekommer ikke på tryk VIII, men på tryk VII”.

- 2) Deres mærke er ganske rigtig 2 Fr. med afklippede takker på 3 sider. Hagemann angiver: 2 Fr. findes utakket på højre side, hvorimod man aldrig har hørt om utakkede på de 3 andre sider.

Jeg synes bare, det er underligt, at man har prøvet at gøre et så dyrt mærke som her mere interessant ved at klippe og ødelægge.

Petits- eller mini-ark

Ramme 16

Ark 5

Mini-ark er igen et af de "vilde" skud på frimærkesamleriet, som moderne dommere rynker på næsen af.

Stadigvæk presser frimærkehandlerne på, og katalogerne er fyldt til randen med mini-ark, og så må vi ikke udstille dem, forstå det, hvem der kan.

Vi skal have en lille mundsmag, ret tilfældigt udvalgt af den store bunke.

Ad 1 1969 100 år Wiener Statsopera.

Ad 2 1946 Tillæg 7,5 Reichsmark til genopbygningen -
bemærk savtakket gennemstik.

Ad 3 1936 Tyskland: Kamp om det brune bånd.

Ad 4 1925 Danmark, generaldirektoratet.
Det menes oplyst, at en del mini-ark er fremstillet som souvenirs til deltagerne i Verdenspost-kongressen i København i 1925. Måske suppleret med erindring i anledning af udsendelsen af Danmarks første luftpostmærker.

Udstillings – petit

Ramme 16

Ark 6

Ad 1 USA: 13. internationale frimærkeudstilling i New York kaldet "Interpex" havde samme problemer med at skaffe de betydelige summer, som sådan en udstilling koster – som f.eks. vores "Hafnia 76".

Her har man fundet på at genoptrykke de 3 originale prøvetryk til astronauten John Glenn's måneflyvning, henholdsvis 5, 6 og 10 cent.

Vi ser her 5 cent blå uden værdiangivelse og reproduceret i den aktuelle farve.

Ad 2 1851-1951, frimærket 100 år – international udstilling i København.

Ad 3 1843-1943, Brasilien: Brapex II international.

Udstillings – ark

Ramme 17

Ark 1

1-2-3 Verdens-udstilling i Bruxelles 1935.

Mærkerne blev tryk på udstillingens første dag i overværelse af publikum. Jeg var selv dernede, og der var rivende afsætning.

Ad 4 Efterligning af petit-ark til Amagers klubudstilling 1938. Korsbånd.

Ad 5 Schweiz 1843-1943: Frimærke-år.

Se dig godt for

Ramme 17

Ark 2

Så er vi ved at være ved vejs ende, og jeg har lavet en rodeside med en sidste appel til din samvittighed.

Måske også til dit fremsyn.

Måske også til din pengepung.

Ad 2 Når du er medlem af en anerkendt frimærkeklub, har du mange fordele, bl.a. som her: Advarsler mod svindel.

Ad 3 Kast ikke noget væk, fordi du ikke kender det. Der er nok en anden, der samler på sådan mærkelige sager.

Ad 4 Opdagede du det omvendte vandmærke?

Ad 5 Hjælp dine samlervenner når de spørger dig om din viden. Her har jeg i over 30 år spurgt om, hvad D.P.C. Betyder. Er det virkelig så sjældent, når ingen svarer.

Ad 6 Franker filatelistiskt.

Ad 7 Pas på den farlige fugtighed.

Ad 8 Der kan være fejltryk. Her AFA 40Bx.

Ad 9 Parma 1806 betalt af afsender. Det er interessant førfilateli. Gem det endelig.

Ad 10 Der er desværre alt for mange falsknerier.

Ad 11 Vi vasker jo heller ikke mærkerne af kuverten med gode mærker og stempler.

Ad 12 Det gælder din pengepung, hvis en flot stribe går i stykker.

Eksp. Til sidst noget af det vigtigste: Hele siden er på undermærker, selvfølgelig.

Fiskebutikken

Ramme 17

Ark 3

Dette skal være en stor torsk.

Det er du også, hvis du klipper gamle eller nye parstriber eller blokke fra hinanden eller ødelægger gode kuverter.

Denne torsk er vist en af de mest fotograferede fisk i en frimærkessamling.

I næsten alle byer, hvor jeg har udstillet, har aviserne været ude efter et eller andet, så det gav bonus mange gange i forbindelse med opfordring til at melde sig ind i den lokale klub.

Ad 1 1857 Danmark nr. 7 i en eksklusiv seksstribet. Prisen er næsten dobbelt op for hvert ekstra mærke.

Ad 2 1913 Danmark, 3 par sammenhængende automat-mærker – med samme stigende værdi.

Og med disse 2 eksempler som enhver kan tage og føle på, lyder de ord, som du nu har fået serveret ca. 80 gange:

Bevar dine værdier

Finish

Ramme 17

Ark 4

Måske er det en fremmed?

Måske er det din bedste ven.

Som vil sælge dig en eller anden god ting.

Er den ægte eller ej?

Man regner jo ikke med, at ens venner eller kammeraterne i klubben vil narre en – men måske ved de ikke bedre selv – og der er alt for mange slemme ting i cirkulation i klubberne og imellem samlerne.

Derfor dejligt hvis din egen klub havde en læresamling til støtte for dig, når du står og måske skal betale store penge for noget, du ikke kan vurdere selv.

Måske laver du snart et "fagligt møde" og forlanger jeres egen læresamling.

Hvis nogle skulle ønske at starte nu, er jeg gerne til tjeneste med de meget nødvendige informationer.

Og venlig hilsen

Marx Jøns/1977